

Sygn. akt III KK 136/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Andrzej Ryński

w sprawie **B.S.**

skazanej z art. 157 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 12 kwietnia 2018 r.,

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na korzyść skazanej

od wyroku Sądu Okręgowego we W. z dnia 28 grudnia 2017 r., sygn. akt II Ka [...]/17,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego we W. z dnia 20 czerwca 2017 r., sygn. akt II K [...]/15,

1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu we W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym,

2. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego we W. z dnia 20 czerwca 2017 r. B.S. została uznana za winną popełnienia przestępstwa z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k., za co wymierzono jej karę 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 2 lat. Orzeczono nadto o oddaniu oskarżonej pod dozór kuratora sądowego, zobowiązując ją do informowania Sądu o przebiegu okresu próby, a także zasądzono od niej nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, zwalniając ją od kosztów sądowych.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonej, Sąd Okręgowy we W., wyrokiem z dnia 28 grudnia 2017 r., utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie, zwalniając ją od kosztów sądowych za drugą instancję.

Z kasacją od tego wyroku, zaskarżając go w całości na korzyść skazanej, wystąpił Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny. Rozstrzygnięciu temu zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 29 § 1 k.p.k., polegające na rozpoznaniu sprawy przez Sąd odwoławczy w składzie jednego sędziego, podczas gdy Sąd ten był zobligowany do rozpoznania apelacji na rozprawie w składzie trzech sędziów, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą, określoną w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Wywodząc w ten sposób, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu we W. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona kasacja okazała się oczywiście zasadna i w związku z tym podlegała uwzględnieniu na posiedzeniu, o jakim mowa w art. 535 § 5 k.p.k., gdyż rzeczywiście doszło do wskazywanego w niej naruszenia prawa.

Zgodnie bowiem z treścią art. 29 k.p.k., na rozprawie apelacyjnej sąd orzeka w składzie trzech sędziów, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Wyjątkiem od tej reguły jest wprowadzony na mocy art. 1 pkt 155 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 1247 - zwana dalej ustawą wrześniową) art. 449 § 2 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli postępowanie przygotowawcze zakończyło się w

formie dochodzenia, sąd odwoławczy orzeka na rozprawie jednoosobowo, chyba że prezes sądu lub sąd postanowi inaczej. Dla ustalenia składu sądu na rozprawie apelacyjnej znaczenie ma więc to, w jakiej formie postępowanie przygotowawcze zostało zakończone, a nie to, w jakiej było prowadzone. Taki też pogląd prezentowany był już w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 maja 2017 r., V KK 115/17, LEX nr 2294421, czy z dnia 12 kwietnia 2017 r., IV KK 419/16, LEX nr 2278317).

Z akt niniejszej sprawy wynika zaś, że pierwotnie postępowanie przygotowawcze prowadzone było w formie dochodzenia. Jednakże z uwagi na to, że biegli lekarze psychiatrzy stwierdzili, iż w czasie czynu podejrzana miała w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozumienia znaczenia czynów i kierowania swoim postępowaniem, postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2015 r., wszczęto śledztwo i w tej formie postępowanie przygotowawcze zostało zakończone wniesieniem aktu oskarżenia. Nadmienić trzeba, że podstawą do wydania decyzji o wszczęciu śledztwa stanowił ówczesnie obowiązujący art. 325c pkt 2 k.p.k. (uchylony z dniem 1 lipca 2015 r. na mocy art. 1 pkt 97 ustawy wrześniowej), przewidujący, iż dochodzenia nie prowadzi się, gdy biegli lekarze psychiatrzy powołani do wydania opinii w sprawie stwierdzą, że poczytalność oskarżonego w chwili popełnienia zarzucanego mu czynu lub w czasie postępowania jest wyłączona albo w znacznym stopniu ograniczona. Skoro zatem postępowanie przygotowawcze zakończyło się w formie śledztwa, przepis art. 449 § 2 k.p.k. nie mógł znaleźć zastosowania. Nic tu przy tym nie zmienia okoliczność, że wskazana wcześniej negatywna przesłanka dochodzenia, określona w art. 325c pkt 2 k.p.k., obecnie nie funkcjonuje, skoro art. 28 ustawy wrześniowej wyraźnie zastrzega, że czynności procesowe dokonane przed dniem wejścia w życie tej ustawy (tj. 1 lipca 2015 r.) są skuteczne, jeżeli dokonano ich z zachowaniem przepisów dotychczasowych. Oznacza to zatem, że w sprawie niniejszej w pełni prawidłowo przeprowadzono śledztwo, a to, iż obecnie przesłanka wymieniona ówczesnie w art. 325c pkt 2 k.p.k. nie wyłącza prowadzenia dochodzenia, dla możliwości zastosowania w sprawie niniejszej art. 449 § 2 k.p.k. było irrelewantne. Odmienne podejście oznaczałoby podważanie skuteczności prowadzonego śledztwa, do czego brak jest podstaw prawnych. Za takim wnioskiem przemawia dodatkowo art.

32 ustawy wrześniowej, który utrwała formę postępowania przygotowawczego (dochodzenia albo śledztwa) wszczętego we właściwej formie przed 1 lipca 2015 r., a zakończonego po tej dacie, gdyż stosuje się nadal przepisy dotychczasowe dotyczące tej formy. Oznacza to w realiach rozpoznawanej sprawy, że nawet gdyby postępowanie przygotowawcze kontynuowane było po dniu 30 czerwca 2015 r., a więc po uchyleniu art. 325c k.p.k., to i tak z mocy wskazanego przepisu ustawy wrześniowej, powinno zostać zakończone w formie śledztwa.

W konsekwencji rację należy przyznać skarżącemu, że w przedmiotowej sprawie zastosowanie winna znaleźć ogólna reguła ustalania składu sądu odwoławczego wyrażona w art. 29 § 1 k.p.k. Nietostrzeżenie natomiast faktu, że postępowanie przygotowawcze zakończyło się w formie śledztwa i rozpoznanie apelacji oraz wydanie wyroku przez Sąd Okręgowy we W. wbrew tej regule, w składzie jednoosobowym, stanowiło rażącą obrazę tego przepisu i spowodowało wystąpienie w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

W związku z powyższym, Sąd Najwyższy uwzględniając kasację, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym we właściwym składzie.

Na marginesie należy zwrócić uwagę, że w przypadku utrzymania w mocy rozstrzygnięcia o karze, Sąd odwoławczy powinien zastosować art. 538 § 3 k.p.k.

Orzeczenie o wydatkach związanych z kasacją Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego oparto na podstawie art. 638 k.p.k.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.

a.ł.